

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm V. In literis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

cipi, & probatâ spoliatione restitutio fieri debeat, si tamen iudex hunc ordinem non observet, sed testes in petitorio prius recipiat, seu ad ostendendum jus nullum adversario molestanti competere, atque spoliatus contra ordinem procedendi non reclamet vel appellet, valebit sententia lata super petitorio contra spoliatum, ita ut postea admitendus non sit, cum obstat ipsi defectus notorius proprietatis. Ita colligitur ex hoc e. quando Papa respondit sententiam à iudicibus latam secundum priorum literarum tenorem ratam esse oportere, non obstante spoliatione, quam Humbertus objiciebat, dummodo sententia à iudicibus lata sit, antequam alteras literas papales prioris processûs inhibitorias acceperunt. Idem docet glossa in *Summa. Causa 2. q. 1. verb. Quod autem. Panorm. in cap. Cùm dilectus. n. 8. de causa possessionis.* Nihilominus iudex in tali casu ex officio procedere poterit contra spoliatorem, vel etiam ad instantiam spoliati, saltem ad expensas & damna compensanda, vel actione iniuriarum propter iniustam vim.

4 Nota IV. Si princeps scribat, ut rescindantur, quæ acta aut mutata sunt in causa, non debet id extendi ad ea, quæ legitimè acta esse constat, cum Princeps non censetur legitima rescindere velle, aut juri alicuius acquisito præiudicare. Ita *Panorm. hic. n. 5. Imola num. 6.* ubi similiter ait, si Papa jubeat alicui conferri beneficium, non obstante collatione alteri prius factâ, accipiendum esse hoc de collatione non legitimè facta.

CAPITVLVM V.

In literis.

PARAPHRASIS.

Titius apud Iudicem questus est, quòd ab aliquo violenter eiectus esset de beneficij possessione. Sed adversarius respondit, Titium canonicè institutum non fuisse. Hoc casu prius de violentâ eiectione, quam de canonicâ institu-

tione cognoscendum, ait Pontifex, cum etiam prædo secundum juris rigorem restituendus sit.

SYMMARIVM.

1. Spoliato per vim beneficio, ante factam restitutionem, opponi utiliter non potest defectus proprietatis.
2. Conformior juri sententia est, quòd ad instantiam saltem spoliatoris cogi à iudice non possit beneficio spoliatus, ad recuperandam possessionem agens, ut titulum suæ restitutionis ante factam restitutionem justificet, aut saltem coloret.
3. Potest tamen ad hoc cogere iudex ex officio post factam restitutionem, si præsumptio juris sit contra possidentem, vel etiam ante restitutionem, si magna sit contra eum juris præsumptio.
4. Nisi possessor spoliatus sit laicus, qui ante omnem restitutionem justificare debet titulum possessionis rerum aut jurium spiritualium, vel saltem colorare.
5. Neque sufficit Laico ad verum jus & titulum spiritualium rerum probandum sola immemorialis possessio, quamvis magna possit ex tali possessione pro titulo haberi præsumptio, ita ut in possessione relinquere possit, dum de contrario constat.

Notandum vnicum. Per vim beneficio spoliatus, seu possessione eiectus, ante omnia restitui debet, neque potest ei obijci defectus proprietatis, etsi spoliator paratus sit in continenti probare; & hoc in odium spoliationis, & in favorem spoliatorum meritò constitutum fuit. Quare hic locum non habet dictum *Jur. Consult. in l. 8. de doli except. Dolo facit, qui petit quod redditurus est*, sed in aliis possessoris judiciis locum habet secundum *gl. in cit. l. verb. Redditurus est.*

Quæritur hic 1. Vtrum spoliatus beneficio, si agat interdicto recuperandæ, teneatur justificare seu colorare titulum suæ institutionis; plerique affirmant, inter quos *Menochius, remed. 15, n. 4. Mascard. conclus. 132.* & videtur ita sensisse *gl. final. in Clem. vn.*

x

de

de causa possessionis. Ratio dari debet ex eo, quia si possessio admixtam habeat causam proprietatis, ita ut alicui sine titulo competere non possit, tum agens iudicio possessorio debet ostendere, aut saltem coniecturis seu præsumptione aliquâ colorare titulum, ut docent Legistæ in *l. 2. §. quadam. ff. de interd. Canonistæ. in c. Ex parte. 14. h. v.* sed possessio beneficij videtur involvere causam proprietatis, iuxta *Reg. 1. in 6. Ecclesiasticum beneficium absque canonica institutione obtineri non potest, ergo possessio beneficij alicui non restituitur, nisi titulum justificet, aut saltem coloret, ostendendo videlicet, se institutum esse ab eo, qui potestatem habebat, aut se tanto tempore sciente ac patiente superiore in beneficij possessione fuisse, & hanc sententiam in praxi seruari, testantur DD. citati. Contrariam verò sententiam quæ de jure videtur vera, defendit hîc Panorm. & alij quidam Canonistæ apud Menoch. n. 459. quòd iudex saltem ad instantiam spoliatoris cogere non possit spoliatum, ut titulum justificet, quandoquidem in odium spoliatoris suspensio iudicio proprietatis statim agi debet de spoliatione. *cir. Clem. Vn. & cognitâ spoliatione restitutio spoliati fieri, tum etiam prædo secundum juris rigorem restituatur, ut hîc dicitur.**

Limitant aliqui hanc sententiam, si juris præsumptio sit contra spoliatum, tum restituendum non esse, priusquam titulum justificet, sed contra hanc limitationem est, *c. 3. De Procurat.* Vbi intitulatus in pluribus Ecclesiis, si spoliatus fuit, prius restitui iubetur ad præbendam, & postea ei imperandum à superiore, ut canonicam institutionem ostendat; Etenim licet adversarius cogere aliquem non possit, ut titulum beneficij à se possessi ostendat. *l. Cogi. XI. Cod. de petit. hered.* tamen superior ad id cogere potest, si præsumptio sit contra possidentem, aut spoliatum, ut constat *ex cit. c. 3. in n. gl. verb. Probare.* Imò verò si valde magna præsumptio sit contra spoliatum, iudex ex officio petere potest, ut titulum justificet, priusquam ei possessio restituatur, ne

alioquin iterum detur ingressus vitiosus seu intrusio; & ita defendi potest communis praxis; de qua Menochius & Mascardus, testantur quòd spoliatus beneficio non restituitur à iudice, nisi prius titulum institutionis coloret. Aliter verò limitari debet hæc sententia; si jus commune non tantum resistat spoliato, sed etiâ assistat spoliatori, tum spoliatum non restituit, nisi prius titulum justificet. *c. 2. eod. tit. in 6.* ut ibidem dicemus.

Ad fundamentum prioris sententiæ, neganda est minor, quòd possessio beneficij se jungi non possit à proprietate seu titulo, neque id colligitur *ex cir. regula 1.* cum tantum dicatur, quòd sine institutione canonica beneficium obtineri non possit, ut videlicet jus in eo acquiratur, interim verò possideri potest beneficium absque institutione canonica, ad eò quidem, ut si bona fides accedat per tempus legitimum, videlicet triennij lapsum, sine alieno titulo jus in beneficio per usucapionem acquiratur, ut ex probabili sententia docui *lib. 3. tract. 1. c. 1. n. 16.*

Sed alia ratio est de laico, is enim possidere non potest jus beneficij, aut decimarum aliudve spirituale sine titulo seu concessione Prælati Ecclesiastici. *Arg. c. Causam, de Præscript. c. 1. 2. §. quadam. ff. De interd. & docet gl. in cit. c. Ex parte. Panorm. n. 24.* Vbi egregiè tradit, quòd possessio beneficij aut juris decimarum in laico habeat involutam causam proprietatis seu tituli, ideòque laicus spoliatus possessione, prius restitui non debeat, quàm titulum possessionis justificarit aut saltem colorarit. Quod ideò addo, quia in possessorio hoc iudicio recuperandæ, exigenda non est exacta probatio tituli, cum iudicium petitorium integrum maneat contra restitutum.

Dubitabit aliquis utrum sufficiat hoc casu, si laicus ostendat possessionem immemoriam, quæ sibi & antecessoribus suis competebat in percipiendis decimis parochialibus. Resp. Ita in praxi præsertim iudicium sæcularium receptum esse, quæ praxin quòd damnare non audeam, dixi *l. 4. tr. 6. eò quòd, ex immemoriali tempore magna præsumptio tituli sit, saltem ad hoc, ut tempore tan-*

to in

to in possessione pacifica existens ad restitutionem decimarum compelli facile non possit, non autem (quod maxime annotandum est) ut in veritate jus ac titulum propter temporis immemorialis lapsum acquirat; sed omnino removendus sit laicus, si postea clarè comperiat, legitimam concessionem non antecessisse. Casus est iste: Nobilis in Suevia ostendere potest à tempore cuius initij nulla memoria extat, se & maiores suos decimas parochiales percipisse, sed nescit quo titulo, aut cuius Prælati cōcessione hoc jus ad eos pervenerit. Postea autem casu reperiuntur literæ, ex quibus apparet, quòd Abbas Monasterij, cui parochia incorporata erat, eam ipsam parochiã unã cum pertinentiis & jure decimarum certã summã pecuniæ ante annos ducentos simoniacè & iniquè ac invalidè vendiderit. Dico, quòd Prælati eiusdem Monasterij modernus, aut eo negligente Episcopus has decimas repetere possit ac debeat, neque enim nobilis obijcere potest, se & maiores jus decimarum præscripsisse, *nam sine possessione prescriptio non procedit. Reg. 3. in 6.* Atqui decimæ Clericales à laico sine concessionem Prælati Ecclesiastici legitimã possideri non possunt, sed tantum detineri defacto. *cit. c. Causa.* Erronea autem persuasio, aut præsumptio orta ex temporis diuturnitate, licet bonam fidem fortasse inducere potuerit, non tamè jus aut titulum tribuere.

Quæritur 2. Quomodo intelligi debeat, quòd etiam fur & prædo secundum juris civilis rigorem restituendus sit. *l. Bona. 31. ff. Depositi.* Resp. Id à Jur. Consult. de deposito dictum esse, in quo fides data ad eò servanda sit, ut etiam spolia sua apud te deponenti prædoni restituere debeas. dummodo id fieri possit absque damno veri Domini, si videlicet persuadere tibi possis ipsum met furem restitutum, sed quia id rarum est, idèò æquitas naturalis plerumq; postulat, ut prædo non restituatur in possessionem spoliatorum iniquorum; quã de te dixi *l. 3. ir. 2. c. 9. n. 5. & ir. 4. c. 25.* Porro dictum hoc Jur. Consult. Papa hic adduxit argumentãdo à majori ad minus, si enim jure civili sta-

tutum est, ut qui noscitur esse prædo, in possessionem suam restituatur, quãto magis restituendus est priuatus possessione beneficii, si notorium non sit, eum intrusum seu iniquum possessorem esse, tamen si quæstio de jure institutionis ei moveatur.

CAPITVLVM VI.

Item, cùm quis.

PARAPHRASIS.

Quæstus aliquis est apud Judicem de Caio, quod possessionem suam clam ingressus sit, & violenter eum eiecerit, potestne Caius ipsi crimen obijcere? ut eum ab actione repellat. Respondet Alexand. III. Ob talem exceptionem, causam principalem iudicii possessorij retardari non posse, cùm enim Reus convectus præsumatur esse inimicus actori, idèò non permittitur eum criminaliter accusare, antequam restitutio facta sit.

SUMMARIUM.

1. Obiectio criminis spoliato facta non suspendit possessorium iudicium rei recuperanda.
2. Nisi obijciatur spoliato agenti excommunicatio, quo in casu suspenditur possessorium hoc iudicium donec actor absolvatur, vel nisi crimen obijciatur, ratione cuius est inhabilis ad possidendum: vel nisi obijciatur notorius defectus proprietatis.
3. Potest etiam à iudice ex officio prius spoliari beneficio, quàm restituatur, si crimen ei notorium obijciatur, quod priuationem meretur.
4. Afferuntur varia interdicti species quæ competunt spoliato.
5. Causa possessorij iudicii dicitur Principalis, non in ordine ad iudicium petitorium, sed in ordine ad alias incidentes quæstiones, aut exceptiones.

Nota I. Iudicium possessorium recuperandæ expediri debet usque ad spoliati restitutionem, non obstante obiectione criminis.

Quæritur 1. An universim verum sit, quòd obiectio criminis nõ suspendat spoliati possessorium iudiciũ, sed potius ab eo suspendatur. Resp. Cum *Ant. & Panorm. hic n. 8. Imola in fine.* vel agenti hoc interdicto ob-